

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 21
The Central Elections Committee for the 21st Knesset

Justice Hanan Melcer
Deputy President of the Supreme Court
Chairman of the Central Elections
Committee

القاضي حنان ملتسر
نائب رئيس المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט חנן מלצר
המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

פ"ר 2/21

- העותרים :
1. יחזקאל אחישחר
 2. יאיר נוי
 3. גיא גיאנה
 4. אורלי כהן

נגד

- המשיבים :
1. בינימין אונגר
 2. אלדד אונגר
 3. הציונות החדשה – מפלגת העם
 4. רשם המפלגות

עתירה לשינוי רשימת מועמדי המשיבה בבחירות לכנסת ה-21

- בשם העותרים : עו"ד אלי אקסלרוד
- בשם המשיבים 1-2 : עו"ד יאיר נהוראי
- בשם המשיב 4 : עו"ד הדס ערן

החלטה

1. במסגרת העתירה שלפניי, העותרים מבקשים כי אורה לקבל רשימת מועמדים מטעמים כמתמודדת בבחירות לכנסת ה-21 מכוחה של המשיבה 3 (להלן: המפלגה), וזאת חלף רשימת המועמדים שהוגשה מטעם המפלגה על-ידי המשיבים 1-2.
2. אקדים מסקנה לניתוח ואבהיר כבר כעת כי נוכח הוראות הדין ונסיבות העתירה שבפניי – אין בידי ליתן את הסעד המבוקש. אביא את נימוקי לתוצאה מיד בסמוך, אך ראשית אציג את הרקע העובדתי הרלבנטי ואתאר את טענות הצדדים.

עמוד 1 מתוך 9

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il

רקע וטענות הצדדים

3. בתאריך 21.02.2019, שהוא היום האחרון להגשת רשימות המועמדים לפי סעיף 57(ט)(1) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן: חוק הבחירות לכנסת) המשיב 1 הגיש את רשימת המועמדים בבחירות לכנסת ה-21 מטעמה של המשיבה 3 (להלן: המפלגה) – לוועדת הבחירות המרכזית (להלן: הוועדה).

4. להגשת רשימת המועמדים שהגיש המשיב 1 קדמה הודעה, כמצוות סעיף 19ב לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992 (להלן: חוק המפלגות), שנשלחה אל המשיב 4 (להלן: רשם המפלגות) יום קודם לכן. בהודעה, שאומתה בחתימת עורך-דין, צוין כי המשיבים 1-2 ישמשו באי-כוחה של המפלגה לעניין הגשת רשימת המועמדים לכנסת ה-21. לנוכח האמור, המשיב 1 נרשם כבא-כוחה של המפלגה אצל רשם המפלגות, ורשימת המועמדים שהוגשה על-ידו – אושרה על-ידי הוועדה.

5. בהמשך אותו יום, 21.02.2019, העותרים 2-4 פנו אף הם לוועדה בבקשה להגיש רשימת מועמדים מטעם המפלגה. קדמה לבקשתם הודעה שנשלחה לרשם המפלגות בתאריך 15.04.2017 מטעם העותרים 1-2, הנחזית להיות אף היא מטעם המפלגה, ובה צוינו שמותיהם של העותרים 1-2 כבא-כוח המפלגה, לעניין הגשת רשימת המועמדים מטעמה לכנסת (ראו: נספח מש/5 לתגובת רשם המפלגות לעתירה). יצוין כבר עתה, כי על-פי טענת רשם המפלגות – **בקשה זו לא אושרה**, שכן: "לעניין זה נעשה שימוש בטופס שאינו מתאים ואינו עדכני, אשר התייחס לבחירות לכנסת העשרים והמפלגה התבקשה להגיש את הודעתה על שינוי מורשי החתימה ושינוי כתובת על גבי טופס מתאים".

6. נוכח העובדה כי במועד בו פנו העותרים אל הוועדה בתאריך 21.02.2019, כבר הוגשה רשימת מועמדים מטעם המפלגה על-ידי בא-כוחה **הרשום** אצל המשיבה 4 – הוועדה סירבה לרשום את רשימת המועמדים שביקשו העותרים להגיש, וחלף זאת הם הופנו לבירור אצל נציגת רשם המפלגות, שנכחה במקום.

7. לאחר בירור שנעשה, הוברר כי כל אחד מהצדדים (העותרים 2-4 והמשיבים 1-2), השתלב במפלגה בדרך אחרת, באמצעות גורמים שונים שהיו מעורבים בעבר ובהווה בפעילות המפלגה, וכפי הנראה בין גורמים אלה נטושה מחלוקת בדבר דרך ניהולה.

8. יצוין, כי כפי שעולה מתגובת המשיבים 1-2 ו-4, המשיב 1 הביע את הסכמתו "למשוך" את רשימת המועמדים שהגיש עוד ביום הגשת רשימות המועמדים (ואכן בתאריך 05.03.2019 המועמדים המנויים ברשימה מטעם המשיב 1 הגישו את התפטרותם בהתאם להוראות סעיף 87(א)

עמוד 2 מתוך 9

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015

טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechiroth.gov.il

לחוק הבחירות), על כן, חרף הכותרת אותה נושא הליך זה, במוקד העתירה עומדת עתה רק שאלת אישורה של רשימת המועמדים מטעם העותרים, ולא עוד פסילתה של רשימת המועמדים שהוגשה על-ידי המשיבים 2-1.

טענות הצדדים בעתירה

9. העותרים טוענים כי העותר 1, ממייסדי המפלגה, משמש כבא-כוח המפלגה החל מיום ייסודה, ובשנת 2017, לאחר משא ומתן, "הועברה" המפלגה לניהולה של תנועת "קול העם – התנועה לדמוקרטיה ישירה", אשר העותר 3 משמש כיושב הראש שלה. בהתאם לאמור, נרשם, על-פי הטענה, העותר 2 כממלא-מקום בא-כוח המפלגה, לצדו של העותר 1. כתימוכין לטענות אלה, צורפו לבקשה נספחים שונים, מהם עולה כי העותר 1 שימש כאחד ממייסדי המפלגה בעבר, וכי העותרים 2-1 רשומים כמופיי-כוח המפלגה במסגרת הודעות שנשלחו אל רשם המפלגות בדבר נכסיה והתחייבויותיה של המפלגה, בהתאם להוראות סעיף 25א(א)-(ב) לחוק המפלגות (אך אין בנספחים להודעתם ראייה לכך שהם רשומים אצל רשם המפלגות כבאי-כוח המפלגה לעניין הגשת רשימת מועמדים).

10. בכל הנוגע לאירועי יום הגשת הרשימות – העותרים סבורים כי הגשת רשימת המועמדים בידי המשיב 1 אפילו אם נעשתה בתום לב, הרי שהיתה נגועה בחוסר סמכות, מאחר שהאפשרות להגיש רשימת מועמדים מטעם המפלגה "נמכרה" לו על-ידי בנו של אחד מראשי המפלגה בעבר שנפטר, וזאת לצורך "שימוש חד-פעמי" בבחירות לכנסת ה-21. לטענתם, בהתאם למצג שווא זה בדבר זיקתו של אותו אדם למפלגה – המשיבים 2-1 פעלו כבאי-כוחה. לעמדת העותרים, הגשת רשימת המועמדים בנסיבות אלה, המגלות העדר סמכות – נעדרת תוקף כלשהו מלכתחילה, וזאת על אף שההגשה אושרה בידי הוועדה. בנוסף התבקשתי לאשר את הגשת רשימת המועמדים מטעם של העותרים, חלף הרשימה שהוגשה בידי המשיב 1.

11. מטעם המשיבים 2-1, הוגשה הודעה בדבר "הודעת ויתור על הזכויות במפלגה", בה צוין כי המשיב 1 "רכש" את המפלגה בתום לב (כאן צוין שמו של אותו אדם ש"מכר" את הזכויות – מר צבי כפיר, אשר הציג עצמו כאחד ממייסדי המפלגה וכבעל הזכויות בה, לאחר מות אביו, ממייסדי המפלגה) המשיבים 2-1 הוסיפו כי לאחר שהתגלה ששאלת הבעלות והניהול במפלגה נתונה במחלוקת – המשיב 1 הגיע למסקנה כי איננו מעוניין להיות צד לסכסוך, וכי הוא והמשיב 2 חפצים להסיר את שמם ואת האחרים שרצו עמם, מרשימת המועמדים מטעם המפלגה, והם אכן עשו כן.

12. רשם המפלגות טען כי טענות העותרים בהליך זה נתונות במחלוקת עובדתית פנימית הנוגעת לזהות הגורם המוסמך על-ידי המפלגה לשמש בא-כוחה וממלא מקומו. בנסיבות אלה,

עמוד 3 מתוך 9

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il

ומכיוון שהודעת המשיב 1 הוגשה כדין – הרי שאין מקום להניח כי נפל פגם בהודעה שהוגשה לו המצדיק את דחייתה, וממילא, לפיכך – הגשת הרשימה על-ידי המשיב 1 נעשתה כדין.

13. היועץ המשפטי לממשלה (להלן: היועמ"ש), שהגיש את עמדתו לצד עמדת המשיב 4, טען כי: "לצורך הכרעה בבקשה יש להכריע במחלוקת הפנימית שבין הצדדים, אשר לגורם המוסמך לשמש בא כוח המפלגה לעניין רשימת מועמדי המפלגה לכנסת". ככל שיימצא במסגרת בירור זה כי המשיב 1 לא היה מוסמך לשמש כבא כוח המפלגה, וההודעה שהוגשה על ידו למשיב 4 איננה כדין – אזי, לטענת היועמ"ש, יש לראות בעותר 1 כבא-כוח המפלגה, בהתאם להודעה שהוגשה בעבר מטעמה בתאריך 02.12.2012, ובהעדר נסיבות אחר ביחס לזהות בא-כוחה. אם אכן, לאחר בירור עובדתי כאמור, ראוי לראות בעותרים כנציגי המפלגה האמיתיים, היועמ"ש סבור כי יש למצוא "אפיק משפטי שיאפשר למפלגה להתמודד בבחירות ולהגיש את רשימת המועמדים מטעמה", ואולם היועמ"ש סייג את דבריו בכך שטרם מתן אפשרות זו, יש להשלים את הבירור העובדתי הנדרש בנוגע לשאלת הגורם המוסמך להגיש את רשימת המועמדים מטעם המפלגה.

13. טענות הצדדים נשמעו בדיון שנערך בפניי בתאריך 07.03.2019 ובה הצדדים שבו ושטחו את עיקרי טיעוניהם שנמנו לעיל והשלימו אותם. במסגרת הדיון, הצעתי לעותרים כי ישקלו בדעתם אם לחזור בהם מן העתירה, לנוכח מסקנתי כי כפי הנראה, עתירתם איננה מגלה עילה למתן הסעדים המבוקשים על-ידם, אולם הם סירבו לעשות כן ולפיכך עלי לדון במכלול.

כעת, משהושלמה מסכת הטיעונים – אפנה לפרק הדיון וההכרעה.

דיון והכרעה

14. כפי שצוין לעיל, לאחר עיון בכתבי טענות הצדדים, על נספחיהם, ושמיעת טענות הצדדים בדיון שהתקיים בפניי – נחה דעתי כי דין העתירה להידחות. נימוקי למסקנתי האמורה יובאו מיד בסמוך, אך טרם שאגיע לכך – תיפרס להלן התשתית הנורמטיבית הנוגעת להכרעה במכלול.

15. סעיף 19ב לחוק המפלגות מורה כדלקמן:

"מפלגה תקבע את בא-כוחה ואת ממלא מקומו לענין רשימת המועמדים שלה בבחירות לכנסת, ותודיע עליהם לרשם לפחות יום אחד לפני תום המועד להגשת רשימת המועמדים; הרשם יעביר את ההודעה ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית".

עמוד 4 מתוך 9

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il

עוד יש לציין את הוראות סעיף 57(ט)(2) לחוק הבחירות לכנסת, הקובע בידי מי תוגש רשימת המועמדים מטעם המפלגה:

"רשימת המועמדים תוגש בידי בא-כוח המפלגה או ממלא מקומו כאמור בסעיף 19ב לחוק המפלגות, או בידי אדם אחר שבא-כוח המפלגה או ממלא מקומו ייפו את כוחו להגיש את רשימת המועמדים; ייפוי הכוח ייחתם בפני עורך דין או בפני עובד של הוועדה המרכזית שיושב ראש הוועדה המרכזית הסמיך לכך" (וראו עוד בסעיף 59 לחוק הבחירות לכנסת, המורה כי בגוף רשימת המועמדים המוגשת יש לציין את שמות בא-כוח המפלגה וממלא מקומו).

16. סעיף 19ב לחוק המפלגות, בצירוף סעיף 57(ט)(2) לחוק הבחירות לכנסת מורים, איפוא, כי לשם הגשת רשימת המועמדים מטעמה של מפלגה לכנסת, עליה למנות נציג מיוחד, "בא-כוח", אשר הוא וממלא מקומו, **והם בלבד**, רשאים להגיש מטעמה את רשימת המועמדים לכנסת. עיון בהוראות החוקים הרלבנטיות מגלה, כי תפקידו האמור של בא-כוח המפלגה (וממלא מקומו), הוא ייחודי, ועל פני הדברים, אין בו נגיעה לסמכות לביצוע פעולות אחרות בשם המפלגה, דוגמת עריכת פעולות פיננסיות בשמה, דיווח נתונים שוטפים, רישום תקנון המפלגה ושינוי מטרותיה, שמה וכיו"ב (לעניין סמכויות אלה נוקט חוק המפלגות בלשון כללית ללא ציון שם בעל תפקיד, או אורגן רלבנטי, ראו למשל: בסעיף 9-10 לחוק המפלגות). הנה כי כן, דומה כי לא בכדי קבע המחוקק סמכות ייחודית ונבדלת כגורם המורשה להגיש רשימת מועמדים מטעם מפלגה, שכן תפקיד זה נועד להביא את המפלגה למימוש תכליתה העיקרית – בחירת נציגי המפלגה לכנסת (ראו: הגדרת מפלגה בסעיף 1 לחוק המפלגות). מכאן גם ניתן להסיק כי לאור תפקידו המהותי של בא-כוחה של מפלגה לעניין הגשת רשימת מועמדים – הרי שעל המפלגה לדקדק עם הגורם אותו היא מסמיכה למלא תפקיד זה, ולוודא מראש כי אותו גורם אושר על-ידי רשם המפלגות לשמש כבא-כוח המפלגה, ושמו הועבר לוועדה, כפי שמורה סעיף 19ב סיפא.

17. בנסיבות העניין שלפני, נתונה שאלת זהות בא-כוח המפלגה במחלוקת עובדתית – מחד גיסא, נטען כי גורם כלשהו הקשור עם אחד מחברי המפלגה בעבר, "מכר" את הזכות לעשות בה שימוש לצורך הגשת רשימות המועמדים, מאידך גיסא, העותרים 2-4 טוענים שקיבלו אף הם הרשאה לבוא בשם המפלגה מטעם העותר 1, מוותיקי המפלגה, לשם מימוש דרכה של תנועת "קול העם – התנועה לדמוקרטיה ישירה בישראל" בה הם חברים.

במצב דברים זה, בו השאלה הבסיסית בדבר זהות בא-כוחה האותנטי של המפלגה טעונה בירור עובדתי מקיף – יש להביא את הסכסוך להכרעה שיפוטית בבית המשפט המחוזי ועד להכרעה חלוטה בעניין – אין באפשרותי להיענות לטענות העותרים, כי יש להכיר בשינוי שמו של בא-כוח המפלגה הרשום אצל רשם המפלגות, ולהחלפת רשימת המועמדים שהוגשה ואושרה (ואף נמחקה) מטעמים של המשיבים 1-2, בזו שהעותרים ביקשו להגיש.

מספר טעמים ניצבים בבסיס מסקנתי זו, ואלה יובאו מיד בסמוך.

18. ראשית, אין בידי להיעתר לטענות שבבסיס העתירה הואיל ושינוי זהות הגורם המוסמך להגיש רשימת מועמדים בידי מפלגה, איננו מצוי בידי יו"ר הוועדה (סמכות זו נתונה, כאמור, לרשם המפלגות). זאת ועוד – אף אם תתקבל הטענה כי ניתן לשנות את זהות בא-כוח המפלגה, הרי שאין בידי, בנקודת הזמן **שלאחר** המועד האחרון להגשת רשימות המועמדים, כדי לשנות את זהות המועמדים הנכללים ברשימה מטעם המפלגה. בהקשר זה אזכיר את הוראות סעיף 62(ג) לחוק הבחירות לכנסת, המורה כי ליקויים מסוימים ברשימת המועמדים שהגישה מפלגה ניתנים לתיקון, ואת הוראות סעיף 62א לחוק (בצירוף להוראות סעיף 57(ט) לחוק הבחירות לכנסת), המורה כי בין הליקויים **שאינם** ניתנים לתיקון, כלולים גם בקשות להחלפת מועמד פלוני במועמד אחר, מחיקה או הוספה של שם מועמד.

19. שנית, ולמעלה מכל האמור – מסקנתי בדבר אי-ההיענות לטענות העותרים איננה נובעת מדקדוקי עניות, או מדרישה קפדנית למלא אחר קוצו של יו"ד, אלא **משאלה מהותית**, הנוגעת לאופן ניהולה של המפלגה, וזהות הגורמים המכוונים את פעולותיה. כפי שצוין בתגובת היועמ"ש ורשם המפלגות, ועולה אף מטענות העותרים – שאלת הבעלות במפלגה נתונה במחלוקת עובדתית. כפי שעולה מהנספחים לעמדות הצדדים, סכסוך זה כבר עמד בעוכריה של המפלגה בעבר, כאשר בבחירות לכנסת ה-19 נמנעה הגשת רשימת מועמדים מטעמה בידי הוועדה, מסיבות דומות (ראו: בג"ץ 9417/12 מליק נ' ועדת הבחירות המרכזית (30.12.2012) (להלן: עניין מליק), שם נפסק, בין השאר, כדלקמן: "הטענות כולן, עניינן במאבקים פנימיים בתוך המפלגה הנ"ל, ואין בהן כדי להתגבר על המחסום שבגינו סירב יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לקבל את רשימת המועמדים"). עניין מליק מחייב את העותר 1 שהיה צד להליך האמור, ואת יתר העותרים הבאים מכוחו, הן כמעשה בית-דין, הן כתקדים.

20. אף לאחר שמיעת טענות באי-כוח הצדדים – אין בידי לדעת, ואף אין מטרת הליך זה לברר – האם העותרים 2-4 שפעלו בהסכמת ובהרשאת העותר 1 היו רשאים להגיש את רשימת המועמדים מטעם המפלגה, או שמא יש לראות במשיבים 1-2 כנציגי המפלגה, שכן אלה אף אלה פעלו מכוח הסכמת אדם אחר, אשר נטען לגביו כי הוא בעל זיקה למפלגה. על כן, אף אם הייתה מצויה בידי הסמכות להביא להחלפת רשימת המועמדים מטעם המשיבים 1-2 (שלבינתיים

עמוד 6 מתוך 9

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechiroth.gov.il

התפטרו מרישומם כמתמודדים, כאמור), בזו של העותרים 4-2 – הרי שאין לפניי די ראיות כדי להכריע כי העותרים, או מי מהם, הם אכן המייצגים הלגיטימיים של המפלגה.

בנסיבות אלה, ובהעדר ראיה אחרת לסתור, או הכרעה מינהלית, או שיפוטית חלוטה – אין בידי לשנות מרישומו של רשם המפלגות בדבר זהות באי-כוח המפלגה, ורשימת המועמדים מטעמה, כפי שהוגשה לוועדה.

21. בהערה מוסגרת אציין, כי אין בדברים האמורים כדי ללמד כי מי מהעותרים 4-2, או מהמשיבים 1-2 פעל בהכרח בנסיבות העניין בחוסר תום לב במטרה להכשיל את זולתו. אדרבה – נסיבות העניין שלפניי מעלות, על פני הדברים, שאלות בדבר תחולתה של "תקנת השוק" אף לגבי טובין ציבוריים, כמו אלה שלפנינו, והחלתה של דוקטרינה זו, החולשת על תחומים רבים במשפט האזרחי והמסחרי, גם לגבי ענפי המשפט הציבורי. אם ימצא שזהו אכן הדין, הרי שזכויותיהם של המשיבים 1-2 אמורה לגבור, שכן הם הקדימו באישור בא-כוחם ואף בהגשת רשימתם בעודם, לכאורה, תמי-לב. זאת ועוד, ההתקשרויות שערכו הגורמים בעלי הזיקה למפלגה עם כל אחד מהצדדים, ראוי שייבחנו – במסגרת הראויה להן, בבית משפט אזרחי – אף מן הפריזמה של הוראות סעיף 61(ב) לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, המחיל, בין היתר, את חובת תום הלב – אף על התקשרויות, פעילויות וחיוכים שאינם בבחינת חוזה (עיינו: בג"ץ 1861/06 העמותה לקידום ענייני מוקרני הגזוזת נ' בית הדין הארצי לעבודה בירושלים, בפסקה 26 (06.08.2009); בג"ץ 1398/07 גולדשטיין נ' משרד החינוך-הגף להערכת תארים אקדמיים מחו"ל, בפסקה 40 (10.05.2010)).

22. עוד ראוי לציין, כי אף העותרים עצמם, באי-ההקפדה מצדם על נהלי הגשת הרשימות, תרמו לכך שנמנע מהם להגיש את רשימת המועמדים מטעמם (כפי שציין זאת אף העותר 3 בעצמו בדיון שנערך בפני). כך, למשל, העותרים 4-2 בחרו להגיע אל הוועדה רק בערבו של יום 21.02.2019, שעות ספורות בטרם הסתיים המועד להגשת רשימות המועמדים, כאשר עומס רב מוטל על כלל הגורמים המעורבים באישור רשימות המועמדים לכנסת. זאת ועוד, בהתאם להוראות סעיף 19א לחוק, משקבעה מפלגה את רשימת המועמדים מטעמה לכנסת, עליה לדווח על כך לרשם המפלגות בתוך עשרה ימים. קיום הוראה זו, ככל שאכן מצויה הייתה בידי העותרים רשימת מועמדים מוסכמת עובר לתאריך הגשת הרשימות לוועדה – היה בכוחה להביא לגילוי ובירור המחלוקת שבמוקד עתירה זו. בהקשר זה ראוי לציין, כי הניסיון הכנה להביא לפתרון המחלוקת שבמוקד עתירה זו מצד כלל הנוגעים בדבר סמוך לשעת סגירת הרשימות, קל וחומר שלאחריה, הוא מוקשה ביותר. מקובל עלינו, כי בענייני בחירות יש להקפיד על קלה כבחמורה בלוח הזמנים, וכל הרוצה לחרוג מהוראות החוק הנוקשות בעניין זה, חייב לגלות בעצמו זריזות מירבית כדי למנוע, או להפיג כל שיבוש אפשרי במהלך התקין של הבחירות (ראו לעניין זה: בג"ץ

264/69 מצא נ' פקיד הבחירות לעיריית ירושלים). יפים לעניין זה אף דבריו של בית המשפט בעניין בג"ץ 11243/02 פייגלין נ' יושב-ראש ועדת הבחירות, פ"ד נז(4) 145 (2003), שם צוין כדלקמן:

"על חשיבות ההקפדה על המועדים שנקבעו בדין לעניין קיום בחירות עמד בית-משפט זה לא אחת. על-פי דבר המחוקק, נקבע לוח זמנים קשיח אשר המועדים המרובים הקבועים בו רודפים זה את זה ותלויים זה בזה. כורח המציאות הוא שמועדים אלה יישמרו כדי שמערכת הבחירות כולה לא תשתבש [...] זהו אחד המקרים שבהם עשוי האינטרס של תקינות הבחירות וקיומן לפי לוח המועדים שנקבע בחוק לגבור גם על האינטרס של מועמד להיבחר לכנסת" (שם, בעמ' 153).

הנה כי כן, העותרים – אין להם להלין אלא על עצמם.

23. משתוארו הנימוקים והמסקנות אליהן הגעתי לגבי העניין הפרטני הנדון בעתירה – אעיר מספר הערות כלליות.

24. כפי שצוין לעיל, ובהתאם לאמור בתגובת רשם המפלגות והיועמ"ש – העותרים אכן הגישו, בתאריך 14.05.2017, "הודעת מפלגה על בא-כוח וממלא מקומו לעניין רשימת מועמדים לכנסת", ובה ביקשו לרשום את העותרים 1-2 כבאי-כוחה (ראו נספח מש/5 לתגובת רשם המפלגות). ההודעה הנ"ל נשלחה על-ידי עו"ד מטעם המפלגה, אשר ציין במכתבו אל המשיב 4 כי מצורפת למכתבו הודעה על "שינוי מורשה החתימה וכתובת המפלגה" (ואכן, לצד ההודעה הנ"ל אף צורף מכתב מטעם העותרים 1-2, מאומת בתצהיר, בדבר שינוי כתובת ומורשי חתימה במפלגה). כעולה מהנספחים לתגובת רשם המפלגות, המכתב הנ"ל – על צרופותיו, נענה בתשובה תמציתית אשר ציינה כי: "עליכם להגיש דוח נכסים כמצורף אחרת לא יבוצע העדכון".

אין בידי לברר במסגרת זו את השאלה העובדתית (אשר אף העותרים לא טענו לגביה וספק אם היא מצויה בכלל בתחום סמכותי, או אם יש בה כדי לסייע להם) האם תגובת רשם המפלגות הנ"ל סיימה ומיצתה את מסגרת ההידברות בין הצדדים לעניין עדכון באי-כוח המפלגה. ואולם, נסיבות העניין מעלות תהיות בדבר מנגנון הרישום, העדכון והאימות של באי-כוח רשימות המועמדים בבחירות לכנסת אצל רשם המפלגות, לרבות הקלות שבה ניתן לערוך שינויים כאמור, ועל החשיבות שישנה לידוע המפלגות, בידי רשם המפלגות, בדבר ההקפדה על דיווח מדויק של רשימת המועמדים ובאי-כוח המפלגה. כך למשל ניתן לתהות, האם לא מן הראוי כי לצד חובתו של רשם המפלגות, הקבועה בסעיף 26 לתקנות המפלגות (רישום ודיווח), תשנ"ג-1993, שלפיה מוטל עליו, בין היתר, לנהל קובץ ובו הודעותיה של כל מפלגה לגבי זהות באי-כוחה – יהיה עליו להציג נתונים אלה ברשת האינטרנט, זמינים לעיון כל דורש. דומה, כי לנוכח תפקידו הייחודי של

עמוד 8 מתוך 9

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, اورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechiroth.gov.il

בא- כוח מפלגה לעניין הגשת רשימת מועמדים מטעמה, כפי שתואר לעיל, הרי שיש להקפיד על מתן מידע זמין ועדכני בעניין זה למפלגות השונות ולציבור.

25. הערתי הנוספת שלובה בהערה שלעיל, בדבר הצורך בריענון החוקים וההוראות הרלבנטיים לשם מניעת תקלות בעתיד. כפי שתואר, המקרה שלפנינו מגלה מציאות בה נעשה "שימוש מסחרי", לשם הפקת רווח כלכלי, באישיות המשפטית של המפלגה, כך שבתמורה לתשלום כספי – ניתן להגיש רשימת מועמדים מטעם אותה מפלגה. דומה כי מצב עניינים זה, בו מפלגות משמשות כ"אמצעי סחר", דורש חשיבה מעמיקה בדבר דרכי האסדרה שיש לבצע בתחום זה, על המגבלות שיש להטיל על הגורמים העושים שימוש מעין זה במפלגות – על-מנת למנוע שימוש לרעה באמצעי זה, הן כלפי יתר הגורמים המעורבים, והן כלפי ציבור הבוחרים.

26. סוף דבר, נוכח כל האמור לעיל – העתירה נדחית בזאת. בנסיבות העניין – החלטתי שלא לעשות צו להוצאות.

ניתנה היום ג' באדר א' התשע"ט (10.03.2019).

חנן מלצר

המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-21

עמוד 9 מתוך 9

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il